

Mowa odgrywa ważną rolę w kontaktach człowieka z ludźmi. Prawidłowy rozwój mowy dziecka wpływa na kształtowanie się jego osobowości. Dzięki rozumieniu mowy dziecko poznaje otaczający świat, dzięki umiejętności mówienia jest w stanie wyrazić swoje uczucia i spostrzeżenia. Każde dziecko chciałoby mówić poprawnie, ponieważ dzieci z wadami wymowy są często narażone na szereg problemów.

Kim jest logopeda?

Logopeda zajmuje się kształtowaniem mowy. Prowadzi profilaktykę logopedyczną, czyli zapobiega powstawaniu wad wymowy oraz terapię logopedyczną, mającą na celu usunięcie istniejących wad wymowy.

Do zadań logopedy należy:

1. przeprowadzenie badań wstępnych, w celu ustalenia stanu mowy uczniów, w tym mowy głośnej i pisma;
2. diagnozowanie logopedyczne oraz – odpowiednio do jego wyników – organizowanie pomocy logopedycznej;
3. prowadzenie terapii logopedycznej indywidualnej i w grupach dzieci, u których stwierdzono nieprawidłowości w rozwoju mowy głośnej i pisma;
4. organizowanie pomocy logopedycznej dla dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu, przy ścisłej współpracy z pedagogami i nauczycielami prowadzącymi zajęcia korekcyjno-kompensacyjne;
5. organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
6. podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej, w tym współpraca z najbliższym środowiskiem ucznia;
7. wspieranie działań wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli, wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki.

Jak przebiega terapia logopedyczna?

Należy sobie zdawać sprawę, iż zlikwidowanie wady wymowy u dzieci nie następuje podczas jednego spotkania z logopedą. Najczęściej terapia trwa kilka lub kilkanaście miesięcy, a może trwać nawet kilka lat (jeśli u dziecka występuje wiele wad wymowy). Konieczna jest dobra współpraca logopedy z rodzicami.

O skuteczności terapii logopedycznej decyduje systematyczność uczęszczania na zajęcia, kontynuacja pracy w domu tzn. ćwiczenie tego, co polecił logopeda. Praca w domu polega najczęściej na ćwiczeniu narządów artykulacyjnych, zwłaszcza języka i warg oraz na utrwalaniu wymowy poszczególnych głosek w sylabach, wyrazach i zdaniach.

Dlaczego niektóre dzieci nie mówią poprawnie?

Przyczyną wielu wad wymowy jest wadliwe funkcjonowanie aparatu mownego, np.: nieprawidłowe oddychanie, trudności z wydobywaniem głosu, mała sprawność ruchowa narządów artykulacyjnych, zwłaszcza języka i warg, zaburzony słuch fonetyczny i fonemowy oraz nieprawidłowy wzór do naśladowania w domu, np.: wady wymowy rodziców i opiekunów, naleciałości gwarowe.

Jakie są najczęściej spotykane u dzieci wady wymowy?

Do najczęściej występujących wad wymowy należą: sygmatyzm, czyli tzw. seplenienie, które polega na wadliwej realizacji głosek szumiących [sz, ż, cz, dż], syczących [s, z, c, dz] i ciszących [s, ż, ć, dź] oraz rotacyzm, czyli tzw. reranie, które charakteryzuje się niewłaściwym wymawianiem głoski [r]. Zdecydowanie rzadziej występują: mowa bezdźwięczna, czyli nieprawidłowa wymowa głosek dźwięcznych oraz niepoprawna wymowa głosek: [k], [g], [l].

Jeśli Twoje dziecko mówi niepoprawnie, to nie jest to tylko problem z mówieniem, ale i z uczeniem się. Zaburzona mowa jest też przyczyną wielu niepowodzeń szkolnych (np.: trudności w czytaniu i pisanii, zakłócone kontakty z rówieśnikami). Dziecko z wadą wymowy ma zwykle mnóstwo kompleksów i lęków. Tylko Ty, współpracując z logopedą możesz mu pomóc.

Jeśli dziecko nieprawidłowo mówi, czyli:

- zamienia głoski;
- opuszcza głoski na początku i końcu wyrazu;
- zmienia znaczenie wyrazu;
- mowa dziecka jest cicha, niewyraźna;
- występują u dziecka wady narządów artykulacyjnych (zbyt krótkie wędzidełko, za duży język, wady zgryzu, nieprawidłowe uzębienie, rozszczepy podniebienia);
- nie słyszy;

wówczas nie należy lekceważyć tych zjawisk, tylko możliwie szybko zgłosić się do logopedy! Wady zgryzu utrwalają wady wymowy, dlatego zgłoś się z dzieckiem do ortodonta, aby skorygował zgryz poprzez odpowiednio dobrany aparat.

Pamiętaj, iż:

- Większość zaburzeń mowy można zlikwidować, bądź złagodzić, jeśli terapia rozpocznie się we wczesnym wieku przedszkolnym.
- Wszelkie zabawy usprawniające język i mięśnie twarzy ułatwią twemu dziecku prawidłowy rozwój wymowy.